

— Hetta er nógu betri lív enn at sigla úti, tí vit sleppa heim hvørt kvöld og hava fri hvørt viku-skifti, siga teir triggir menninir, sum sigla við sandbátinum Hólmasundi. Teir hava verið við sandbáti í 20 ár og longur

— Tað er ikki meira, enn vit fara í dag fyri vøð, hildu Fritz Vesturbøð og Jógvan Joensen, sum fyrstir av manningin á sandbátinum Hólmasundi komu omán á oljubreyggina í Havn tismorgunin. Litla løtu seinni, beint fyri klokkan átta, kom skipari Páll Klein, og saman við honum fóru vit bæði á Sosialinum um borð.

Tað fyrsta var at lurtu eftir vøðurtíðindum á Tangafirði, og so var útveginum. Jú, líkindu munda vera, hildu teir. Men tað er sjaldan, vit fara í so víðalægum vøð, vøðir hevir verið so gott allan veturin.

Teir eru ógjøttá fleiri enn triggir við Hólmasundi.

Langar royndir

Aðrenn loyst verður frá landi, skulu ambólini riggest til. Ikki er neyðugt við nokrum frágæringum, tí teir vita allir, hvat gerast skal. Í 20 ár hava teir verið saman við sandbáti. Páll Klein fór at færa sandbátin í 1963, og sama ár kom verðlað hansara Fritz Vesturbøð við Jógvan Joensen kom um borð sum fríðaravloysari í 1968 og hevir síðan verið fest við. Páll sjálfur hevir av og á verið á øðrum skipum í styttri túrskeiði.

Teir hava sikið við ymiskum sandbátum hesi nógu árini. Ass II, Skúvanes, Arnanes og síður Hólmasund, sum Páll keypti í 1986. Páll var tó fyrstu ferð við sandbáti longu í 1956.

Tað var ikki fyrri enn langt út á mánaðavoldið, at Páll Klein visti við vissu, hvadani báturin fór morgunin eftir og hvør. Tá teir vóru komnir aftur á Havnina mánadagin seinnapart, gjørdur teir ein túr út til Nólsoyar við einum konteynara, og tí var dagins arbeiði ikki av fyrr enn eftir átta. Tað er so ofta, teir fáa blægingar við stuttum skotbái.

Til Morskranes

Tað tekur ikki langa tíð at gera skipið klárt, og so steyva vit út eftir Havnarvág og eystaryrvi.

— Skipið er tómt, og tá kunst vænja, at tað fer at

trampa eitt sindur við Hóvikkshólm, ávaraði skipurin.

Hann fékk rætt. Eftir ollum at døma hevði verið slattari í sjónum dagarnar framan undan. Knappliga myndust teir niðri í messuni at halda krussum og tallerkum, so alt ikki fór í dýrkid, og í styrkisnum sendust stólar og høkur borið úr borti.

Tað fyrsta var at lurtu eftir vøðurtíðindum á Tangafirði, og so var útveginum. Jú, líkindu munda vera, hildu teir.

Við Morskranes legði Hólmasund stílt. Har er góður fyllisandur, sum teir henda dagin skulu hava. Aðrenn teir fara at taka sand, fylla teir lastina við sjóvi. Tað tekur ikki langa tíð at fylla lastina, tí pumpan tekur 80 tons av vatni um ein minuttin, og lastin er 250 rúmmetrar. Tá lastin er full, fara teir at sugva sandin upp. Við sandinum fylgja grús, skeljur og móra. Men teir hava eina rist fyri, so bara sandur og sjógur kemur í lastina. Grús, grit og skeljar detta niður á eina slisku og fara fyrri borti aftur. Mórarnar igjøgnum ristin, men hon er lettari enn sandurin og skolar út við sjónum.

Stýrir ollum samstundis

Ein maður kann út styrkisnum styra spárlinum, sum heldur røinum niðri í sjóvin. Hann stýrir samstundis skipinum og fylgir við sandinum, sum kemur í skipið. Í meðan taka hinir báðir hondina í annað, sum gerast skal umborð. Tað er altíð okkurt at umvæla, vaska, málja ella okkurt tilíkt.

Hálvur trífur tími, so er lastin full. Teir sløkja pumpuna, rigga av, og kósin verður beinanvegin sett suðurvið. Beint á kemur Fritz upp í messuni. — Nú er dagurdi. Fritz ger dagurda liven dag. Henda dagin borið reiddi hann við røstum fiski úr Hesti, spiki og eplum. Dagurdi av besta

Teir hava tað gott umborð á Hólmasundi. Her hava Jógvan Joensen og Páll Klein sett seg við dagurðarbóði

Slagi. Meðan hini eta, tekur Fritz robót.

Fyllisandurin, sum Hólmasund tók henda dagin, skuldi á idnabók, id gjørt verður á Sandvíkshjalla. Beint fyri dagurda ringdi Páll øður á Sandsoluna og bólaði frá, at Hólmasund kundi vera á Sundi klokkan eitt við sandinum. Men vøðir var avgerandi, um tað bar til at fara á Sund. Annars máttu teir til Havnar.

Fritz Vesturbøð ger kvønn dag kaffi til mannina, men hann hevur eisini aðrar arbeiðsuppgávur.

Lossaðu á Sundi

Tað var ikki meira sug í sjónum, enn at tað bar til at koma at bryggjuni við ei-verkið á Sundi við fullari last av sandi.

Litla løtu seinni kom tann fyrsti lastbiurinn eftir sandi. Við grabbi vóru ein lastbiur fyrri og annar eftir fyltur. Tað plagar at taka einar triggjar tímar at tæma Hólmasund, men tað kann taka nogv longri tíð. Við á Sosialinum fóru teir í land við fyrri, at skipið var tomt.

Hólmasund fer víð og tekur sand. Hólmasund er einasti sandbátur í Havn, men hann fer bæði til Søhoyrar og Vágarnar, tað toð eru eftir teimum. Sjálfv er fleiri aðrir sandbátar eru í landinum. Roknað verður við trimum sløgum av sandi, stoypsandur, fyllisandur og pussisandur. Teir hava sjálfv fannð fram til stóð, har tey ymisku sløgini eru at finna. Teir eru stundum á Skálafjarðum, og ofta eisini á Rituví. Einki loyvi krevst til at taka sand. Tó er ikki loyvt at fara heilt inn í botnin á sumnum fjarðum, eitt nú Skálafjarðinum og Kaldskálafjarði.

— Eg hevði ikki lung at halda fram við at sigla úti, sigur Jógvan. Hann og Fritz eru samdir um, at hetta er betri lív, tí teir sleppa heim hvørt kvöld og hava fri hvørt viku-skifti.

Tað hendir okkuntá, tá teir eru longri burtur úr Havnini, at teir ikki koma heim um kvöldið. Í stólin færa teir so fyrr fri dagin eftir.

Sandurin kemur ikki aftur

Allar ævir ber ikki til at royndu í sama stað, tí hava teir tikið allan sandin einastadni, kemur sandur ikki aftur har í bræði.

Núgastadni er heldur ikki meira sandur eftir av somu orsök.

Alirgarnir hava gjørt tað tørligari hjá sandbátunum at taka sand. Summastaðni ber tí als

Orð: Randi
Myndir: Kalmar

Sama manning í 20 ár

Sandurin verður sogin upp frá botninum og fer gjøgnum eina rist í lastina. Sjógurin skolar allar út aftur. Tað hendir meira enn so at reydspókur og annar fiskur fylgir við, men hann fer út aftur. Eina ferðina síu teir eisini eina lomsiga koma flaksandi út gjøgnum rørið.